

A fogvatartottak oktatása

KÓSZEGI Szilvia – VARGA Zoltán

Lapunk 2012. 2. számában jelent meg Amberg Eszter összefoglaló írása a büntetés-végrehajtási intézetek könyvtárainak helyzetéről. Az írás kiegészítéseként most a büntetés-végrehajtási intézetekben folyó képzésekről kapunk gyorsfényképet. Az alábbiakban a tanulmány rövidített szövegét adjuk közre, teljes terjedelemben a Könyvtári Figyelő elektronikus számában olvashatják a <http://ki.oszk.hu/kf> címen.*

Magyarország 28 büntetés-végrehajtási intézetében¹ 2012 októberében 17 639 fogvatartott töltötte szabadságvesztését vagy várta előzetes letartóztatásban az ítéletét.

A napjainkban uralkodó szemlélet szerint a büntetés-végrehajtási (továbbiakban bv.) intézményekben a fő cél nem a fogvatartottak átnevelése, hanem az, hogy képessé tegyék őket önmaguk megváltoztatására. Elérendő célként fogalmazódik még meg az elítéltek reszocializációja, felelősségérzetük kialakítása, fizikai és szellemi egészségük megőrzése, helyreállítása is. A bv. intézetekben folyó nevelés elsősorban „pozitív irányú befolyásolást” jelent, amelybe beletartozik az elítélt megismerése, foglalkoztatása, képzése, rehabilitációs és szabadidős tevékenységének szervezése, szükség esetén jutalmazása, illetve fegyelmi felelősségre vonása, a családi és

társadalmi kapcsolatok támogatása. A nevelés kiemelkedő fontosságú területe a foglalkoztatás, mely a testi és mentális egészség fenntartásán túl a szabad társadalomban felhasználható alap- és szaktudás megszerzését is biztosítja, normális életvitelhez szoktat, és segít elkerülni a kényszerű semmittevés okozta agressziót vagy depressziót.

A bv. intézeti nevelés középpontjában – összhangban a nemzetközi tendenciákkal – az elmaradt vagy hiányos szocializáció pótlására irányuló általános- és szakműveltséget nyújtó képzés áll. Célszerűvé vált olyan oktatási keretek kialakítása, amelyek az értelmi funkciókon túl lehetővé teszik az elmaradt készségek és képességek fejlesztését, például az ún. készségtárgyak oktatásba emelésével.

* AMBERG Eszter: Könyvtárak a peremhelyzetben élők szolgálatában. Börtönkönyvtárak 2006–2010 = Könyvtári Figyelő, 22. 58. 2012. 2. sz. 241–254. p.

A fogvatartottak iskolai végzettsége mindenhol a világon alacsonyabb, mint a társadalmi átlag, ami azt is jelzi, hogy a bűnelkövetők többségénél a szocializációs folyamatokban alakult ki zavar. Kézenfekvőnek tűnik, hogy a szabadságvesztés büntetés ideje alatt a bv. intézetek pótolják az elítélteknél ezeket a hiányosságokat, ezáltal is csökkentve a visszaesés lehetőségét. A nemzetközi ajánlások szerint az oktatás és művelődés elemeit nem lehet ráerőltetni a fogvatartottakra, tiszteletben kell tartani az elítéltek választási szabadságát, és biztosítani kell számukra a szabad választás lehetőségét.

A fogvatartottak végzettség szerinti megoszlása

Megnevezés	Fő	%
Analfabéta	153	0,8
Ált. iskola 8 osztály	8066	45,8
Szakközépiskola	2512	14,2
Szakközépiszkola	753	4,3
Gimnázium	576	3,3
Főiskola	288	1,6
Egyetem	188	1,0

Az oktatásba bevont fogvatartottak számának alakulása az elmúlt tíz évben

Tanév	Általános iskola	Középiszkola	Szakképzés	Összesen
2001/2002	811	137	1238	2186
2002/2003	904	190	1191	2285
2003/2004	991	240	889	2120
2004/2005	889	383	1350	2622
2005/2006	878	457	648	1983
2006/2007	789	497	950	2236
2007/2008	908	451	651	2010
2008/2009	974	781	495	2250
2009/2010	896	933	362	2191
2010/2011	1020	878	479	2377
2011/2012	1159	920	606	2685
2012/2013	787	836	361 ²	1984

Megnevezés	Fő	%
Egyéb	5103	29,0
Összesen	17 639	100,0

Évek óta általános követelmény, hogy a bv. intézetekben lévők társadalmi integrációjának elősegítése érdekében a szabadságvesztés tartama alatt az általános iskolai oktatást és szakképzést, OKJ-s képesítést adó képzési programokat, valamint egyéb felnőttképzési szolgáltatásokat kell szervezni. Amennyiben a hagyományos oktatás megszervezése nehézségekbe ütközne, magántanulóként is részt lehet venni az oktatásban. Fiatalkorúaknál az iskolai oktatásban való részvételnek lényegesen fontosabb szerepe van, mint felnőtt társaik esetében. A fiatal fogvatartottak általában gyengén fejlett személyiséggel, alacsony neveltségi szinttel, sérült szocializációs folyamattal kerülnek a bv. intézetekbe. A kinti életben gyakran sem a lehetőségük (pl. családi környezet, mintahiány), sem a motivációjuk nem volt meg, hogy komolyan vegyék az iskolai tanulást. 2012-ben 364 fő 18 év alatti tanköteles fogvatartott töltötte büntetését a bv-intézetekben, közülük 270 főt, azaz 74%-ukat bevonták az oktatásba.

A 2012. szeptember 1-jén hatályba lépett új közoktatási törvény úgy rendelkezik, hogy 2013. január 1-jétől az állam veszi át az önkormányzattól az iskolákat, és hogy a tankötelezettséget 18-évről 16-évre csökkenti.

Az *Eurydice Hálózat*³ felmérése alapján Európa legtöbb országában a kötelező oktatás hosszának növekedése figyelhető meg tendenciaként, összhangban azzal a céllal, hogy minimalizálják a korai iskolaelhagyást, és hogy minden tanuló számára biztosítsák az általános iskolai bizonyítvány megszerzését. Igaz, hogy tíz országban (köztük Lettorszában és Magyarországon) két évvel csökkentették a kötelező oktatás időtartamát, tizenhárom országban viszont kitölték a kötelező nappali oktatás időtartamát egy vagy két évvel (Portugáliában három évvel).

2011-ben a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának (BVOP) Fogvatartási Ügyek Főosztálya annak érdekében, hogy az elítéltek felismerjék az oktatás morális értékét, és ne a pénz legyen az elsődleges motiváló tényező, javaslatot tett a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 132. §-ának módosítására a következők szerint: „Az alapfokú, középfokú oktatásban, valamint szakképzésben részt vevő elítélteket a képzés ideje alatt a tanulmányok megkezdésekor, valamint a fél és év végi vizsgák/képzés sikeres befejezése után az alapmunkadíj egyharmadának megfelelő pénzbeli térítés illeti meg. A tankötelezett fogvatartottakat ez a térítés nem illeti meg.” (Ez az ösztöndíjnak is nevezett illetmény 2012-ben 8667 Ft volt.)

A 2011/2012-es és a 2012/2013-as tanévben a bv. intézetekben nappali tagozatos általános és középiskolai képzésre, a felnőttképzés keretében szakképzésre, magántanulói viszonyban általános, közép és felsőfokú képzésekre volt és van lehetőség. A büntetések letöltésére kijelölt bv. intézetek mindegyikében biztosították, hogy a fogvatartottak önkéntes jelentkezés alapján általános iskolai tanulmányokat folytathassanak nappali tagozaton.

A bv. intézetek szerződéses kapcsolatban állnak az oktatási intézményekkel. Az elmúlt két évben a bv. intézetek 16 önkormányzati, illetve alapít-

ványi iskolával dolgoztak együtt. A dunaújvárosi székhelyű *Pannon Oktatási Központ* például arra törekedett, hogy javítsa a képzési körülményeket: segítséget nyújtottak a tantermek, oktatási helyiségek felújításában, a tanulók felszerelésének bővítésében, az informatikai szaktantermek karbantartásában, az informatikai szemléltető eszközök és a tankönyvek beszerzésében. A baracscai *Bella István Gimnázium Általános és Szakképző Iskola* pedig átvállalta a beiskolázott fogvatartottak ösztöndíjára szánt összeg 20%-ának előteremtését. Az együttműködésből származó segítség elengedhetetlen a képzések színvonalának fenntartásához.

Az Eurydice Hálózat vizsgálatai azt is megállapították, hogy az európai országok többségében az oktatás finanszírozása az elmúlt évtizedben nagyjából változatlan volt, és hogy a gazdasági válság következtében romló helyzet miatt égetően szükségessé vált a hiányzó források pótlása.

Képzések

Általános iskolai képzés

A 2011/2012-es tanévben 1159 fogvatartott kezdte meg általános iskolai tanulmányait, akik közül 1003 sikeresen elvégezte az adott osztályt. A 2012/2013-as tanév oktatási időszakának megkezdésekor a fogvatartottak összlétszámának növekedése ellenére csak 787 fő került alapfokon beiskolázásra. A visszaesés a fiatalok elítéltek számának csökkenésével magyarázható.

Középiskolai képzés

A középfokú képzésekre évről-évre egyre többen iratkoztak be, a jól megszervezett és minden letöltő házban elérhető képzésnek köszönhetően, de a 2012/13-as tanévben már itt is csökkenés mutatkozott. Míg a 2011/2012-es tanévben 920 főt sikerült bevonni az oktatásba és 83 fogvatartott készült érettségi bizonyítványt szerezni, addig a 2012/13-as iskola évben 836-an ültek be a középiskolai padokba, és 69-en készültek az érettségi vizsgára.

A csökkenés okaira a KSH adataiból kaphatunk választ: Magyarországon a 2011/2012-es tanévben az általános iskolai tanulók létszáma kevesebb lett az előző évekhez képest. Nappali képzésben 748 ezren tanultak (ebből 0,15%-uk a büntetés-végrehajtás rendszerén belül), kilencszerrel kevesebben, mint egy évvel korábban. A kedvezőtlen demográfiai tendenciák hatása a középfokú oktatásban is érzékelhető volt: az érintett korosztály apadása következtében a középfokú, nappali rendszerű képzéseken tanulók száma is csökkent. A 2011/2012-es tanévben összesen 567 ezren iratkoztak be a középfokú oktatási intézmények valamelyikébe (ebből 0,16% a bv. intézmények keretein belül), vagyis közel 11 ezer fővel kevesebben, mint az előző évben. A szakmai képzést nyújtó intézmények (szakiskolák, szakközépiskolák) szakképző évfolyamain

160 ezren tanultak (0,4%-uk a bv. intézetekben), ami 8,6 ezerrel haladja meg az előző tanévi létszámot. A növekedés szinte kizárólag a szakiskolai szakképzésben jelentkezett, hasonlóan a büntetés-végrehajtásban tapasztaltakhoz.

Szakképzés

A bv. szervezet alapfeladatai közé tartozó betanított- és szakmunkásképzés anyagi hátterét a képzőintézmények pályázati forrásokból biztosították, eredményességükhöz nagymértékben hozzájárultak a kialakult együttműködések és társadalmi kapcsolatok. Itt kell említést tenni a TÁMOP 5.6.2 kiemelt projektről is, melynek keretében az elmúlt két év alatt 378 fogvatartottat sikerült bevonni OKJ-s végzettséget adó szakképzésbe.

Bv. intézet	A szakképzés típusa	A bevont fogvatartottak száma (fő)
Balassagyarmati Fegyház és Börtön	Hegesztő-vágógép kezelője	12
Balassagyarmati Fegyház és Börtön	Targoncavezető	15
Hajdú-Bihar Megyei Bv. Intézet	Festő-mázoló	16
Hajdú-Bihar Megyei Bv. Intézet	Számítógépes adatrögzítő	13
Heves Megyei Bv. Intézet	Takarító	15
Heves Megyei Bv. Intézet	Takarító	16
Somogy Megyei Bv. Intézet	Ingatlanfenntartó, karbantartó	15
Somogy Megyei Bv. Intézet	Térburkoló	17
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bv. Intézet	Targoncavezető	18
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bv. Intézet	Targoncavezető	19
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bv. Intézet, Szirmabesenyő	Ingatlanfenntartó, karbantartó	18
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bv. Intézet, Szirmabesenyő	Térburkoló	20
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bv. Intézet	Számítógépes adatrögzítő	14
Baranya Megyei Bv. Intézet	Ingatlanfenntartó, karbantartó	17
Baranya Megyei Bv. Intézet	Térburkoló	18
Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön	Konyhai kisegítő	20
Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön	Bútorkárpitos	20

Bv. intézet	A szakképzés típusa	A bevont fogvatartottak száma (fő)
Tolna Megyei Bv. Intézet	Ingatlanfenntartó, karbantartó	17
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bv. Intézet	Takarító	19
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bv. Intézet	Konyhai kisegítő	16
Tiszalöki Országos Bv. Intézet	Szobafestő	15
Tiszalöki Országos Bv. Intézet	Gyógy- és fűszernövény-termesztő	16
Tiszalöki Országos Bv. Intézet	Takarító	12
Összesen		378

A fogvatartottak 45,8%-a rendelkezett a szakképzés megkezdéséhez szükséges 8 általános iskolai osztállyal. Bár az össz-fogvatartotti létszám közel 450 fővel növekedett az egy évvel korábbi állapotokhoz képest, a szakképzésbe bevonhatók köre 0,6%-kal csökkent. 2011/2012-ben 37-féle szakképzésen 606 fogvatartott tanult és szerezhette bizonyítványt. Jelenleg tíz bv. intézet 18 fajta képzésen 361-en folytatják tanulmányaikat.

A képzéseken túl kiemelt jelentőségűek voltak a megszerzett ismeretek szinten tartását, pótlását elősegítő szakkörök, kiegészítő programok, tréningek is. Ugyancsak a TÁMOP 5.6.2 reintegrációs projektnek köszönhetően készség- és képességfejlesztő tréningekbe összesen 810 fogvatartottat vont be a 11 kijelölt bv. intézet.

Felsőfokú képzés

Megkezdett felsőfokú tanulmányok folytatására is lehetőség volt a bv. intézetekben, ha ezt az elítéltek kérésére a parancsnokok engedélyezték. A felsőfokú tanulmányokban résztvevők száma a 2011/12-es tanévhez képest 2012/13-ban stagnált, bár a korábbi évekhez viszonyítva még háromszoros volt. A 2012/13-as tanévben 38 fő fogvatartott kezdhetette meg felsőfokú tanulmányait⁴, közülük *öten könyvtár szakos hallgatók voltak*. A felsőfokú tanulmányokat folytatók levelező képzési formában vehetnek részt. A legnépszerűbb szaknak a 27 fő elítélte gondol-

kodásra és elmélkedésre inspiráló teológia számított, de gépészmérnökként, ifjúsági segítőként, logisztikai szakmenedzserként, idegenforgalmi, valamint gazdálkodási menedzserként is szerezhettek diplomát.

A felsőfokú képzés alakulása a Szegedi Fegyház és Börtönben

A Szegedi Fegyház és Börtön az ország talán legismertebb és a civil társadalom szerint a legkeményebb büntetés-végrehajtási intézmény. A „Csillagként” elhíresült börtön 127 éve épült, átadásakor Európa egyik legkorszerűbb intézete volt. A történelem évtizedei folyamán több ezer elítélte töltötte itt büntetését, köztörvényes és politikai foglyok egyaránt. A Csillagbörtön napjainkban a súlyos bűncselekményt elkövetett fogvatartottak végrehajtóháza, az ország egyik legszigorúbb fegyházintézete.

2012 októberében 1131 börtönlakó töltötte a rácsok mögött napjait, átlagéletkoruk 34 év, átlagos büntetési idejük 15 év volt. Hosszú időt töltenek itt az elítéltek, nevelésükről és őrzésükről hétszázan gondoskodnak. A munka, a tanulás és a szabadidős tevékenységek a börtön utáni életre készítik fel az elítélteket, hiszen – a Csillagban őrzött húsz tényleges életfogytiglani börtönbüntetésre ítélt kivételével – egyszer mindenki kikerül e falak közül.

2012 szeptemberében 109-en kezdték meg az általános iskolát, 114-en a középiskolát. Jelenleg logisztika szakképzés folyik 2 csoportban, 41 fő részvételével.

Szeged egyetemváros, és a börtönnek mindig jó kapcsolatai voltak a város oktatási intézményeivel. Mostanában „továbbtanulási boomját” éli a Csillag: ilyen sokan még nem tanultak a börtönlakók közül a szegedi felsőoktatásban, mint a 2012/13-as tanévben, amikor 32 fogvatartott kezdte meg a tanulmányait a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar társadalomtudományi szakán, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán, a Szent Pál Akadémia teológus szakán, az egri Eszterházy Károly Főiskola informatikus-könyvtáros szakán, valamint a Sola Scriptura Teológiai Főiskolán. A felsőfokú tanulmányokat folytató elítéltek nap közben dolgoznak – például a könyvtárban, az asztalosműhelyben vagy a konyhán, és keresetükből fedezik tanulmányaik költségeit.

Informatikus – könyvtáros szakon tanuló elítéltek

Mivel minden börtönben működik könyvtár, a szegedi börtönben pedig 30 ezer kötetes nagykönyvtár van, kézenfekvő volt, hogy ez a tanulási lehetőség is felmerült az érettségivel rendelkező, tanulni szándékozó elítéltek előtt. A felsőfokú könyvtárosképzésben való részvétel a Szegedi Fegyház és Börtönben 1997-ben kezdődött, amikor négy elítélt nyert felvételt a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola informatikus könyvtáros szakára. Képzésük levelező formában történt önköltséges alapon.

A Csillag könyvtárában ma már könyvtár szakot végzett fogvatartott dolgozik napi 8 órában, és szakmája követelményeinek és a szabványoknak megfelelően feldolgozza és szolgáltatja a dokumentumokat az olvasni vágyó elítélteknek.

2000-ben mind a négy könyvtár szakos hallgató eredményes államvizgát tett, egyikük pedig 2005 és 2007 között a mesterképzésben is részt vett. Mivel időközben szabadult, parancsnoki

engedéllyel visszajárt tanulmányai befejezésére a büntetés-végrehajtási intézetbe.

2005-ben újabb négy főt vettek fel az informatikus-könyvtáros szakra, 2008-ban hárman közülük eredményesen levizsgáltak. A képzés költségeit ők diákhitelből fedezték. Ebből az évfolyamból azóta egy fő elvégezte a mesterképzést is.

2008 szeptemberében újabb négy elítélt jelentkezett egyetemi szintű informatikus-könyvtáros szakra, de az egyetem év közben bejelentette, hogy nem tudja vállalni a levelező képzés fenntartását, és egy év halasztásra kérte a hallgatókat. 2009-ben nem sikerült a képzést akkreditáltatni, de a tanszék egyeztetett az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolával, hogy átadja a hallgatókat. Az egri főiskola végül távoktatási képzésre átvette őket, így a négy hallgató átjelentkezhetett és folytathatták a tanulmányaikat. Ők jelenleg is a főiskola hallgatói. Érdekesség, hogy egy közülük párhuzamosan felvételt nyert a Sola Scriptura Teológiai Főiskolára is.

Könyvtár szakra legutoljára 2010-ben felvételizett egy elítélt, aki most az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán tanul. Összesen öten várják, hogy tanulmányaik elvégzése után egyszer diplomás könyvtárosok lehessenek.

Sajnos, a büntetés-végrehajtásnak nincs lehetősége a szabadulók utánkövetésére, ezért a börtönévek alatt diplomát szerettek jövőjének alakulásáról nem rendelkeznek túl sok információval.

Egy könyvtár szakos fogvatartott gondolatait idézzük: *„Egyrészt jó érzés, hogy hasznosan tölthetem a benti időt, gyorsabban mennek a napok, és a tanulás lelkiileg is könnyebbé teszi az elzártságot. Másrészt a főiskolán használható tudást gyűjthetek, így remény van arra, hogy ezt a tudást majd kint is kamatoztatni tudom. Lassan végzek, ám a diplomavédésre már a rácsokon kívül fog sor kerülni. A jövőt illetően bizakodom, ez a szakirány nemrég tört be a köztudatba, és a könyvtároosság egy új, XXI. századi válfaját képviseli. Elképzelése persze mindenkinek van a könyvtárosi szakmáról, [például, hogy] könyveket kell ide-oda rakni, tehát semmi olyan, amit*

most tanulok. Van viszont egy olyan szakirány, az információbróker, amire az iskola szerint olyan nagy az igény, hogy nem bírnak annyi szakembert képezni, amennyire szükség lenne. Tehát akár egy teljes életet rá lehet építeni erre a tanulmányra, és én is látok benne lehetőséget. A diploma megszerzése a mai világban elengedhetetlen dolog, és a tanulással karban tudom tartani az agyamat. Sok információ jut el hozzánk, és fontos az is, hogy ez egy otthonról is végezhető munka. Így van esély arra, hogy ehhez a munkához nem kérnek erkölcsi bizonyítványt, és így a diploma megszerzése nemcsak hasznos időtöltés, de tényleges lehetőség is egy új élet elkezdéséhez.”

Összegzés

Sok elítéltben megvan a vágy, hogy tovább képezze magát, és ehhez a büntetés-végrehajtási intézetek megpróbálják megtalálni a különböző megoldásokat. Mára már a felsőoktatási intézmények keresik meg a börtönöket különféle képzési lehetőségeket kínálva.

Victor Gähwiler, Zürich kanton büntetés-végrehajtási parancsnokának szavait idézzük:

„Napjainkban semmi sem válik olyan gyorsan elavulttá, mint az ismeretek. Ezért mi sem volna kényelmesebb, mint elvégezni a kötelező alapiskolát, beiratkozni egy középiskolába, kitanulni egy szakmát, vagy egyetemi tanulmányaink befejezése után birtokába jutni egy diplomának. Az információs társadalom azonban ennél sokkal többet kíván, aminek értelmében át kell alakítani oktatáspolitikánkat, de egész életünket is. Az oktatás és a felnőttoktatás új koncepciója az, hogy ismereteinket folyamatos tanulással egész életünk során állandóan meg kell újítanunk, ösz-

szekapcsolva a társadalomban való aktív részvételünkkel.”

Az Európai Unió középtávú fejlesztéspolitikai célkitűzéseit a lisszaboni folyamatként ismert gazdasági, szociális és a göteborgi környezetvédelmi reformok tartalmazzák. A stratégia legfőbb célja, hogy az Unió a világ legversenyképesebb, legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává váljék. A fenntartható gazdasági növekedés a kutatások fejlesztésén, az innováción, az információs és kommunikációs technológia széles körű alkalmazásán keresztül a tudásalapú gazdaság bázisán érhető el. E célkitűzés – az egész életen át tartó tanulás stratégiájába illeszkedően – kiemelten kezeli a képzés és oktatás gazdasági igénynek megfelelően koordinált fejlesztését, az innovációt és az emberi erőforrásokkal kapcsolatos feltételeknek a kialakítását.

A büntetés-végrehajtás az alapfokú oktatás általános biztosításával, a szak - és betanított képzések elérhetővé tételével járul hozzá ahhoz, hogy a fogvatartottaknak esélyük legyen a munkaerőpiacon értékesíthető tudással megjelenni.

Jegyzetek

1. A tanulmányban szereplő adatok a 2012. októberi állapotot tükrözik.
2. A tanév folyamán változhat a szakképzésbe bevontak száma.
3. Az Eurydice Hálózat információt szolgáltat, és elemzéseket készít az európai oktatási rendszerekről, szakpolitikákról.
4. 32 fő a Szegedi Fegyház és Börtönben, 3 fő a Kalocsai Fegyház és Börtönben, 1 fő az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben, 2 fő a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben.

Beérkezett: 2013. január 29.

Kenyéri Kornélia (1948–2013)

Életének 65. évében elhunyt Kenyéri Kornélia, a Néprajzi Múzeum könyvtárának nyugalmazott vezetője.

Könyvtár-történelem szakos végzettségével számos könyvtári területen (szakszervezeti, megyei, ill. felsőoktatási könyvtárban, tudományos gyűjteményben) és helytörténészként is maradandót alkotott. 1997 és 2009 között a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros című folyóirat szerkesztőbizottságának is tagja volt.

Sajtótörténetet oktatott, helyismereti kiállításokat szervezett, jelen volt a helyismereti mozgalomban, számos igényes publikáció őrzi a nevét. Aki ismerte, szerette és becsülte, és nem csak elmélyült tudásért, szorgalmáért, a könyvtárügyért érzett felelősségéért, de mindig higgadt, megfontolt stílusáért, fanyar humoráért, halk szavú, de észrevétlen sosem maradó jelenlétéért. Kornélia sosem állt a középpontban, ám mindig érdemes volt odafigyelni halk és rövid megjegyzéseire, tanácsaira. Most fájdalmas hiányával küzdünk, és őszinte szívvel gyászoljuk.

(Katalist, 2013. május 23. Mezey László Miklós híre)

Juhász Jenő (1937–2013)

2013. május 21-én elhunyt Juhász Jenő, az Országos Idegennyelvű Könyvtár nyugalmazott főigazgatója. Az ELTE BTK történelem–könyvtár, majd népművelés szakán szerzett diplomát. Szakmai pályáját Székesfehérváron kezdte történelemtanárként, majd szakszervezeti könyvtáros lett, később a Fejér megyei Szakszervezetek Megyei Tanácsának Központi Könyvtárát vezette. 1973 és 1988 között a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtári Osztályán dolgozott főmunkatársként, majd az osztály vezetőjeként. 1988-tól az Állami Gorkij Könyvtár (Országos Idegennyelvű Könyvtár) főigazgatója volt, ahonnan 2004-ben vonult nyugdíjba. Nevéhez fűződik az intézmény teljes körű felújítása. Meghívott előadója volt az ELTE BTK könyvtártudományi tanszéknek; írásai, publikációi elsősorban a Könyvtárosban és az OIK évkönyveiben jelentek meg. Munkásságát számos díjjal, kitüntetéssel ismerték el: Szinnyei József-díj, Munka Érdemrend Ezüst Fokozat, Szocialista Kultúráért Díj, Kiváló Népművelő.

(<http://www.whoiswho-verlag.ch/versionnew/ungarn/verlah/63.php?txt>)

dr. Román Lászlóné Pócz Mária (1929–2013)

2013. április 15-én elhunyt dr. Román Lászlóné, aki 17 éven át az Egyetemi Könyvtárban dolgozott, 1978-tól nyugdíjazásáig pedig a Baranya Megyei Könyvtár igazgatója volt. Könyvtárosi tevékenységének legjelentősebb eredménye a Pécsi Egyetemi Könyvtárban a szakreferensi rendszer megszervezése, valamint a Baranya Megyei Könyvtár vezetőjeként végrehajtott reformok. Ez utóbbi elismerését jelentette, hogy a Megyei Könyvtár – közművelődési könyvtárként – tudományos könyvtári minősítést kapott. Tagja volt az Országos Könyvtárügyi Tanácsnak, az MKE megyei ellenőrző bizottságának, és – egyebek mellett – a Könyvtári Figyelő szerkesztőbizottságának is. Tevékenységét többek között a Munka Érdemrenddel és a Szabó Ervin-díjjal ismerték el. (Forrás: <http://www.baranyanet.hu/kikicsoda/2001/r/roman.htm>)

Munkatársai a 2012 novemberében, a megyei könyvtár fennállásának 60. évfordulóján készített videóval (<http://baralib.hu/video/22826>) emlékeztettek rá.

(Katalist, 2013. ápr. 22. Szabolcsiné Orosz Hajnalka híre alapján)

Gulyás Miklós (1938–2013)

Elhunyt Gulyás Miklós Svédországban élő író, könyvtáros, aki 1956 óta élt választott hazájában. Ott szerzett könyvtáros diplomát, majd később maga is tanított a svéd könyvtáros iskolában. A svéd könyvtárügyben változatos pozíciókat töltött be: vezetője volt Säffle város fiókkönyvtárának, és sokat tett a bevándorlók könyvtári ellátásáért. Aktívan részt vett az IFLA munkájában, és többször is résztvevője volt a határon túli magyar könyvtárosok magyarországi találkozóinak. Számos önéletrajzi művet is írt, melyek közül néhány (Óbudai utcák, Gyűlevész történetek) Magyarországon is megjelent.

Életrajza, fotók: http://www.kaiserotto.hu/gulyas_miklos

(az IFLA-HUN, 2013. jún. 10. híre alapján)